

Αυταρχισμός και δημοκρατία στο σχολείο και στη σχολική τάξη

Ενότητα 8: Προβλήματα συμπεριφοράς και «πειθαρχίας»

Δημήτρης Θ. Ζάχος
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Προβλήματα συμπεριφοράς και «πειθαρχίας»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Προβλήματα συμπεριφοράς και «πειθαρχίας».
2. Μορφές απείθαρχης συμπεριφοράς μαθητών δημοτικού σχολείου (ερευνητικά δεδομένα).
3. Ποιες συμπεριφορές μας ενοχλούν;

Σκοπός ενότητας

- Η συζήτηση σχετικά με τα σημαντικότερα από τα προβλήματα συμπεριφοράς που «διαταράσσουν» τη σχολική ζωή και εμποδίζουν την εκπλήρωση των στόχων της.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Προβλήματα συμπεριφοράς και «πειθαρχίας»

Προβλήματα συμπεριφοράς και «πειθαρχίας»

1. Κοινά και καθημερινά

- έλλειψη προσοχής, σχολικών εργαλείων (βιβλίων, μολυβιών κα), διακοπή του μαθήματος, τσίχλα, ομιλίες μεταξύ μαθητών/τριών

2. Σοβαρά

- καταστροφές, βωμολοχίες, βίαιη επιθετική πράξη κατά συμμαθητή/τριας, κατάρα και ανάθεμα σε Δάσκαλο/α

3. Πολύ σοβαρά

- ναρκωτικά, όπλα, εμπρησμός, επίθεση σε ενήλικα

1. Κοινά καθημερινά προβλήματα I

Ο μαθητής/η μαθήτρια:

- Δεν προσέχει – χαζεύει.
- Δεν λαμβάνει υπ' όψιν τις προτροπές ή τις παρατηρήσεις του/της εκπαιδευτικού.

1. Κοινά καθημερινά προβλήματα II

Ο μαθητής/η μαθήτρια:

- Δεν ξεκινά ή δεν τελειώνει τις εργασίες.
- Δεν ετοιμάζει τις «κατ' οίκον» εργασίες.
- Δεν φέρνει μαζί του τα «εργαλεία» της διδασκαλίας (βιβλία, τετράδια, μολύβια κα.).

1. Κοινά καθημερινά προβλήματα III

Ο μαθητής/η μαθήτρια διακόπτει τη ροή του μαθήματος αφού

- Παίρνει το λόγο χωρίς να του δοθεί.
- Παρεμβαίνει και διακόπτει Δάσκαλο και Μαθήτριες.
- Απασχολεί τους/τις διπλανούς του για άσχετα με το μάθημα θέματα.

1. Κοινά καθημερινά προβλήματα IV

Ο μαθητής/η μαθήτρια διακόπτει τη ροή του μαθήματος αφού

- Παρενοχλεί τους/τις άλλους πετώντας αντικείμενα, κάνοντας γελοιότητες.
- Είναι αρνητικός στην ομαδική εργασία.
- Φεύγει από την αίθουσα ή και το σχολείο χωρία άδεια.
- Ασχημονεί και βρίζει.

2. Σοβαρά πειθαρχικά προβλήματα

- Καταστροφές και βανδαλισμοί αντικειμένων των συμμαθητών του ή του σχολείου
- Κλοπές
- Κατ' εξακολούθηση ψεύδη
- Βωμολοχίες απαράδεκτου περιεχομένου
- Βίαιη επιθετική πράξη κατά συμμαθητή/τριας
- Κατάρρα και ανάθεμα σε Δάσκαλο/α

Προβλήματα σε σχέση με το σχολικό ήθος

(συνήθως για μαθητές/τριες Β/θμιας)

- Προκλητική ένδυση και κόμμωση
- Κάπνισμα
- Σεξουαλική παρενόχληση

3. Πολύ σοβαρά προβλήματα πειθαρχίας

- Χρήση ναρκωτικών ουσιών και αλκοόλ
- Σωματικές επιθέσεις εναντίων άλλων
- Συμμετοχή σε συμμορίες που επιδίδονται σε επιθέσεις εναντίων μαθητών και εκπαιδευτικών.

4. Προβλήματα ομαδικής απειθαρχίας

(η τάξη ως σύνολο παρουσιάζει τα παρακάτω χαρακτηριστικά)

- Αυξημένο βαθμό διενεκτικότητας
- Επιθετικότητα
- Απροθυμία συλλογικής εργασίας
- Υψηλό επίπεδο θορύβου
- Τάση αποπροσανατολισμού από το μάθημα
- Στάση απαξίας προς την εκπαίδευση

Μορφές απείθαρχης συμπεριφοράς μαθητών δημοτικού σχολείου (ερευνητικά δεδομένα)

Μορφές απείθαρχης συμπεριφοράς μαθητών I

- Εμφανίζει εκρήξεις οργής και απρόβλεπτη συμπεριφορά.
- Ενοχλεί τα άλλα παιδιά.
- Η διάθεσή του αλλάζει γρήγορα και πολύ έντονα.

Μορφές απείθαρχης συμπεριφοράς μαθητών II

- Είναι εριστικός.
- Φαίνεται να μην είναι αποδεκτός από την ομάδα.
- Δε σέβεται τους κανόνες του παιχνιδιού.

Μορφές απείθαρχης συμπεριφοράς μαθητών III

- Καταστρέφει τα πράγματά του ή τα πράγματα των άλλων.
- Λέει ψέματα για να ξεγελάσει τους άλλους.
- Επιτίθεται και χτυπάει τους συμμαθητές του.

Οι αιτίες των «πειθαρχικών» προβλημάτων

Σύμφωνα με την «παραδοσιακή» προσέγγιση

Εστίαση

- Στα ιδιαίτερα ατομικά χαρακτηριστικά των μαθητών
- Η αδυναμία των εκπαιδευτικών να διαχειριστούν την τάξη τους

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ποιες συμπεριφορές μας ενοχλούν;

Ανεπιθύμητη συμπεριφορά στα αγόρια I

1. Κλέβει κατ' εξακολούθηση.
2. Χτυπά και φέρεται βάναισα στους συμμαθητές του.
3. Καταστρέφει συχνά την περιουσία του σχολείου.
4. Είναι επιθετικός με λόγια ή με πράξεις στο δάσκαλο.
5. Το σκάει συχνά από το σχολείο.

Ανεπιθύμητη συμπεριφορά στα αγόρια II

6. Κλαίει και απογοητεύεται εύκολα.
7. Φαίνεται δυστυχισμένος και μελαγχολικός.
8. Αισχρολογεί.
9. Εξαπατά και κοροϊδεύει τους συμμαθητές του.
10. Λέει συχνά ψέματα.

Ανεπιθύμητη συμπεριφορά στα αγόρια III

11. Δείχνει ανυπακοή στις υποδείξεις.
12. Φοβάται εύκολα.
13. Είναι αυθάδης.
14. Είναι δειλός.
15. Αδιαφορεί και απουσιάζει.

Ανεπιθύμητη συμπεριφορά στα αγόρια IV

16. Ασχολείται με άλλα πράγματα κατά τη διάρκεια του μαθήματος.
17. Είναι διαρκώς ανήσυχος.
18. Είναι συχνά αφηρημένος.
19. Συχνά ονειροπολεί.
20. Είναι υπερβολικά ευαίσθητος.

Ανεπιθύμητη συμπεριφορά στα αγόρια V

21. Παρουσιάζει ατημέλητη, ανοικοκύρευτη εξωτερική εμφάνιση.
22. Είναι δύσπιστος.
23. Συνομιλεί με τους άλλους.

Ανεπιθύμητη συμπεριφορά στα κορίτσια I

1. Κλέβει κατ' εξακολούθηση.
2. Χτυπά και φέρεται βάναισα στους συμμαθητές της.
3. Καταστρέφει συχνά την περιουσία του σχολείου.
4. Είναι επιθετική με λόγια ή με πράξεις στο δάσκαλο.

Ανεπιθύμητη συμπεριφορά στα κορίτσια II

5. Το σκάει συχνά από το σχολείο.
6. Αισχρολογεί.
7. Εξαπατά και κοροϊδεύει τους συμμαθητές της.
8. Φαίνεται δυστυχισμένη και μελαγχολική.
9. Λέει συχνά ψέματα.

Ανεπιθύμητη συμπεριφορά στα κορίτσια III

10. Κλαίει και απογοητεύεται εύκολα.
11. Θυμώνει και οργίζεται εύκολα με τους δασκάλους της.
12. Θυμώνει και οργίζεται εύκολα γενικά.
13. Αδιαφορεί και παρουσιάζει ανοικοκύρευτη εργασία.
14. Είναι αυθάδης.

Ανεπιθύμητη συμπεριφορά στα κορίτσια IV

15. Είναι αυθάδης.
16. Φοβάται εύκολα.
17. Είναι δειλή.
18. Ασχολείται με άλλα πράγματα κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Ανεπιθύμητη συμπεριφορά στα κορίτσια V

19. Είναι διαρκώς ανήσυχη.
20. Είναι συχνά αφηρημένη.
21. Παρουσιάζει ατημέλητη, ανοικοκύρευτη εξωτερική εμφάνιση.
22. Συχνά ονειροπολεί.
23. Είναι υπερβολικά ευαίσθητη.
24. Είναι δύσπιστη.
25. Συνομιλεί με τους άλλους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1

- Αναγνωστοπούλου Μ. (2005). *Οι διαπροσωπικές σχέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών στη σχολική τάξη*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
- Αραβανής, Γ. (1998). *Πειθαρχία και εκπαίδευση. Ο ρόλος των ποινών και των αμοιβών στο σχολείο και στο νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Ζάχος, Θ. Δ. (2010). «Έλεγχος» και «Πειθαρχία» στο Σχολείο: Αναγκαιότητες και Κίνδυνοι για τα Παιδιά των Μεταναστών/στριών και των Χαμηλών Κοινωνικοοικονομικών Τάξεων. Στο: ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρακτικά του 1ου Πανελλήνιου Συνέδριου Επιστημών Εκπαίδευσης, τομ. Β', 368-376. Αθήνα: Σμυρنيωτάκης.
- Flitner A. 1997. *Αυταρχική ή φιλελεύθερη αγωγή*; Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Μπίκος, Κ. (2004). *Αλληλεπίδραση και κοινωνικές σχέσεις στη σχολική τάξη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μπάμπαλης, Θ. (2005). *Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στη σχολική τάξη*. Ατραπός.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2

- Νούτσος, Χ. (1988). *Η γκραμσιανή αντίληψη για την παιδαγωγική σχέση. Στο: Antonio Gramsci. Πενήντα χρόνια από το θάνατό του. Ιωάννινα: Επιστημονική εφημερίδα του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Παράρτημα αρ. 35.*
- Σολομών Ι. & Κουζέλης, Γ. (επιμ.) (1994). *Πειθαρχία και Γνώση*. Αθήνα: ΕΜΕΑ.
- Τσιπλητάρης Α. (2004). *Ψυχοκοινωνιολογία της σχολικής τάξης*. Αθήνα: Ατραπός.
- Wragg, E. C. (2003). *Διαχείριση της σχολικής τάξης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Ψάλτη, Α., Κασάπη, Σ. & Δεληγιάννη - Κουιμτζή, Β. (2012). *Σύγχρονα ψυχοπαιδαγωγικά ζητήματα: Ο εκφοβισμός στα ελληνικά σχολεία*. Αθήνα: Gutenberg.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Δημήτρης Θ. Ζάχος.
«Αυταρχισμός και δημοκρατία στο σχολείο και στη σχολική τάξη.
Προβλήματα συμπεριφοράς και «πειθαρχίας». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη
2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS324/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Κερμανίδου Θεοδώρα
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2014-2015

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

